

Vlaams
Parlement

stuk **1668** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 13 juni 2012 (2011-2012)

Motie

van de heren Joris Van Hauthem en Wim Van Dijck

betreffende een belangenconflict

TOELICHTING

In het kader van de uitvoering van de zesde staatshervorming werd in de Senaat een voorstel van bijzondere wet houdende wijziging van de zogenaamde Pacificatiewet van 9 augustus 1988 en van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat de benoeming van de burgemeesters van de randgemeenten betreft, in behandeling genomen (*Parl. St.* Senaat 2011-12, nr. 5-1565/1).

Overeenkomstig artikel 6, §1, VIII, en artikel 7, §1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI) zijn de gewesten bevoegd voor de ondergeschikte besturen en het administratief toezicht daarop, behoudens de uitzonderingen die daarin vervat zijn, onder meer via de Pacificatiewet. Met het voorstel van bijzondere wet dat het voorwerp vormt van deze motie wordt nu een uitbreiding voorzien van die uitzonderingen door via een aanvulling van de zogenaamde Pacificatiewet voortaan ook voor de benoeming van de burgemeesters in de zes randgemeenten een afwijkende procedure te voorzien van wat voor de andere Vlaamse burgemeesters van kracht is, en wel als volgt:

- de gemeenteraad bezorgt aan de Vlaamse Regering een voordrachtsakte voor een burgemeester, die daardoor ‘aangewezen-burgemeester’ wordt met volle bevoegdheid. Hij wordt alleen niet vervangen als schepen (als hij dat is);
- de Vlaamse Regering heeft 60 dagen de tijd om zich hierover uit te spreken. Doet ze dat niet binnen deze termijn, dan is de benoeming definitief. Een weigering moet met redenen omkleed zijn en kan niet gebaseerd zijn op een eerdere weigering tot benoeming van voor de inwerkingtreding van de in deze motie gewraakte bijzondere wet;
- beroep tegen een weigering moet binnen 30 dagen bij de taalkundig paritair samengestelde algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State worden ingediend. Zonder geldig beroep binnen deze termijn doet de gemeenteraad een nieuwe voordrachtsakte;
- het onderzoek gebeurt door twee auditurs van verschillende taalrol;
- de algemene vergadering van de Raad van State doet uitspraak binnen 90 dagen. Het voorzitterschap is alternerend Nederlandstalig/Franstalig. Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter doorslaggevend. Krijgt de aangewezen-burgemeester gelijk, dan vormt de uitspraak van de Raad van State daarover zijn benoeming als burgemeester; krijgt hij ongelijk, dan doet de gemeenteraad binnen 30 dagen een nieuwe voordracht.

Deze invoeging in de zogenaamde Pacificatiewet doet uiteraard afbreuk aan de huidige volheid van bevoegdheid van de Vlaamse overheid omtrent de benoeming van burgemeesters in de zes randgemeenten, zoals thans voorgeschreven door artikel 59, §1, van het Vlaamse Gemeentedecreet. Zij beknot ook de beslissingsbevoegdheid van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur doordat zijn oordeel omtrent en motivering van de eventuele niet-benoeming van burgemeesters in de zes randgemeenten niet meer kan gebaseerd worden op een eerdere weigering tot benoeming. Door de ‘standstill-clausule’ kan de Vlaamse Regering bovendien, wat deze zes gemeenten betreft, geen wijzigingen meer aanbrengen aan de regeling inzake voordrachtsakten zoals ze thans van kracht is.

Eveneens onaanvaardbaar aan dit voorstel van bijzondere wet is dat het beslechten van geschillen omtrent de benoeming van deze burgemeesters niet meer voor een Nederlandstalige kamer van de Raad van State zal worden behandeld, zoals tot nog toe diende te gebeuren, maar wordt overgeheveld naar de algemene vergadering van de Raad van State, een taalkundig paritair samengesteld orgaan met een alternerend voorzitterschap.

Politiek gesproken is dit bovendien een ware kaakslag voor de hele huidige Vlaamse Regering, inzonderheid voor de minister van Binnenlands Bestuur, die tot op heden geweigerd heeft om een aantal van de burgemeesters waar het in dit voorstel van

bijzondere wet om te doen is, te benoemen omwille van hun incivieke gedrag voor wat betreft de toepassing van de taalwetgeving. Er kan in dat verband overigens op gewezen worden dat de regeling die nu wordt voorgesteld geen enkele waarborg inhoudt dat de betrokken balorige burgemeesters de Taalwet zullen respecteren. In een aantal voorstellen die tijdens de communautaire onderhandelingen omtrent een zesde staatshervorming werden naar voor geschoven, was deze waarborg nochtans wel voorzien. Verwezen kan onder meer worden naar het voorstel van koninklijk onderhandelaar Johan Vande Lanotte waarin werd vooropgesteld dat elke voordrachtsakte voor een burgemeester van de randgemeenten vergezeld diende te zijn van een verklaring van de betrokkene dat hij de Taalwet zou naleven, dit op straffe van niet-ontvankelijkheid van zijn kandidatuur. In de ontworpen wetsvoorstellen van CD&V-onderhandelaar Wouter Beke van mei 2011 was er dan weer sprake van dat, in geval van kennelijk wangedrag als gevolg van niet-naleving van de taalwetgeving, het Grondwettelijk Hof de kandidaat-burgemeester kon uitsluiten van elke nieuwe voordracht tijdens de lopende legislatuur. Een dergelijke of een soortgelijke waarborg of regeling is in het door deze motie omstreden voorstel van bijzondere wet in geen enkel opzicht voorzien.

Doordat deze nieuwe uitzonderingsregel via een bijzondere wet wordt gebetonneerd, kan de Vlaamse democratische meerderheid in het Federale Parlement deze regeling nooit meer op eigen kracht ongedaan maken en zal daarvoor voortaan steeds een meerderheid in de Franse taalgroep noodzakelijk zijn.

De kans is ook reëel dat met deze nieuwe regeling het lot van de omzendbrieven-Peeters/Martens in de weegschaal zal worden gelegd. Een benoemingsweigering vanwege de Vlaamse Regering zal immers waarschijnlijk (onder meer) gebaseerd zijn op een weigering van de toepassing van de taalwetgeving door de betrokken aangewezen-burgemeester volgens de gewettigde lezing zoals ze in deze omzendbrieven vervat is (bijvoorbeeld reeds naar aanleiding van het versturen van de kiesbrieven voor de komende gemeenteraadsverkiezingen), zodat het geschil waarover de Raad van State zich zal moeten uitspreken (onder meer) daarop betrekking zal hebben.

De uitzonderingsregel voor de benoeming van de burgemeesters in de zes randgemeenten die met de in deze motie gewraakte bijzondere wet zal worden ingevoerd, druist tenslotte ook manifest in tegen de politieke wil van het Vlaams Parlement en van de Vlaamse Regering, zoals die reeds verschillende keren werd uitgesproken.

In één van de welbekende vijf Vlaamse resoluties van 1999, met name in de resolutie betreffende een aantal specifieke aandachtspunten voor de volgende staatshervorming (*Parl. St. VI. Parl. 1998-99, nr. 1343/2*) wordt uitdrukkelijk het volgende gesteld: “1° het territorialiteitsbeginsel en het principe van de niet-inmenging moeten ten volle gerealiseerd en gewaarborgd worden; 2° Vlaanderen moet ook bevoegd worden voor de organisatie van het administratief toezicht in de randgemeenten en Voeren, alsook voor de regeling van het taalgebruik in de gemeenten met een bijzonder taalstatuut.”.

In de Octopusnota van februari 2008, die werd opgenomen in de Vlaamse regeerverklaring van 13 juli 2009, en dus integraal tot het Vlaamse regeerakkoord behoort, formuleerde Vlaams minister-president Kris Peeters het standpunt van zijn regering als volgt: “Ik wil hier ook wijzen op een aantal specifieke aandachtspunten die we in de discussies over een staatshervorming in herinnering willen brengen. Ik vernoem uitdrukkelijk het territorialiteitsbeginsel en het principe van niet-inmenging. Het beginsel van territorialiteit neemt een fundamentele plaats in in het Belgische staatsrecht. Het werd grondwettelijk verankerd door ons land in te delen in 4 taalgebieden [...]. De splitsing van het kies- en gerechtelijk arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde is in dit verband een belangrijke Vlaamse eis omdat de huidige regeling geen rekening houdt met de grondwettelijke indeling van het land in taalgebieden zoals bepaald door artikel 4 van de Grondwet. De Vlaamse overheid verwerpt dan ook elk initiatief dat ingaat tegen onze vraag naar respect

voor het Nederlandstalige karakter van de rand rond Brussel en de territoriale integriteit van Vlaanderen.”.

Ook in de fiches ter voorbereiding van een verdere staatshervorming die door de Vlaamse administratie in opdracht van de Vlaamse Regering werden opgesteld, is duidelijk welke principes in deze aangelegenheid naar voor worden geschoven. Voor de fiches van 2007 betreft het de fiches 12 over de lokale en provinciale verkiezingen en 15 over ‘Regelgeving inzake de organisatie van de gemeenten – Verruimde bevoegdheden met betrekking tot de zes Vlaamse Randgemeenten en de gemeente Voeren’. De voorstellen in beide fiches zijn duidelijk: “Een homogene bevoegdheidsuitoefening over de lokale en provinciale besturen houdt in dat Vlaanderen bevoegd moet zijn voor het hele Vlaamse grondgebied, inclusief voor de volledige regelgeving met betrekking tot de gemeenten met een bijzonder taalstatuut. In de Vlaamse randgemeenten en de gemeente Voeren waarborgt de Vlaamse overheid de betrokkenheid van de beide taalgemeenschappen bij het bestuur van de gemeente, inzonderheid inzake hun aanwezigheid in het college van burgemeester en schepenen en in het vast bureau van het OCMW, alsook de bevoegdheid om bij gebrek aan consensus in die colleges een aangelegenheid voor te leggen aan de raad.”. In de herziene fiches, opgesteld in 2010, wordt deze zienswijze integraal hernomen. Het betreft hier de fiches 17 en 20. In deze fiches betoogt de Vlaamse administratie, en dus de Vlaamse Regering, dat zij alle bevoegdheden over de randgemeenten volledig in Vlaamse handen wil krijgen en zelf zal instaan voor een aantal regelingen ten behoeve van de Franstalige minderheid, en dit in de plaats van de mee door Franstaligen bestuurde federale schoonmoeder nu.

Het in deze motie gewraakte voorstel van bijzondere wet doet dus ernstig afbreuk aan de Vlaamse belangen en aan de politieke wil van het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering met betrekking tot de toekomst van de randgemeenten, inzonderheid wat de benoeming van de burgemeesters betreft. Om die redenen is het nodig er een belangenconflict tegen in te roepen.

Joris VAN HAUTHEM

Wim VAN DIJCK

MOTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op het voorstel van bijzondere wet houdende wijziging van de zogenaamde Pacificatiewet van 9 augustus 1988 en van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat de benoeming van de burgemeesters van de randgemeenten betreft (*Parl. St. Senaat* 2011-2012, nr. 5-1565/1);
- overwegende dat met dit voorstel van bijzondere wet:
 - 1° afbreuk wordt gedaan aan de volheid van bevoegdheid van de Vlaamse Regering met betrekking tot het vaststellen van de benoemingprocedures voor de burgemeesters in de zes randgemeenten;
 - 2° de beslissingsbevoegdheid van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur inzake een eventuele niet-benoeming van burgemeesters in de zes randgemeenten wordt beknot;
 - 3° de geschillen omtrent de benoeming van burgemeesters in deze zes randgemeenten worden overgeheveld van de Nederlandstalige kamers van de Raad van State naar de in taalkundig opzicht paritair samengestelde algemene vergadering van de Raad van State, wat een flagrante inbreuk vormt op het territorialiteitsbeginsel;
 - 4° een wetswijziging wordt doorgevoerd die radicaal indruist tegen het beleid dat door de Vlaamse Regering, en de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur in het bijzonder, werd en wordt gevoerd met betrekking tot de benoeming van burgemeester in de zes randgemeenten;
 - 5° deze wijzigingen radicaal ingaan tegen de politieke wil van de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement voor wat betreft de toekomst van de randgemeenten;
 - 6° er geen enkele waarborg wordt voorzien dat de burgemeesters in de randgemeenten de taalwetgeving zullen naleven;
 - 7° de omzendbrieven-Peeters/Martens mogelijk in het gedrang komen;
 - 8° hiermee nieuwe faciliteiten in het leven worden geroepen ten behoeve van de Franstalige burgemeesters in de zes Vlaamse randgemeenten;
 - 9° de zes Vlaamse randgemeenten rond Brussel hiermee opnieuw een stuk uit Vlaanderen worden weggesneden;
 - 10° deze voor Vlaanderen nadelige regeling wordt gebetonneerd in een bijzondere wet;
- gelet op artikel 32, §2, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;
- gelet op artikel 92 van het Reglement van het Vlaams Parlement;
- verklaart ernstig te worden benadeeld door dit voorstel van bijzondere wet en vraagt daarom de schorsing van de behandeling ervan met het oog op overleg.

Joris VAN HAUTHEM

Wim VAN DIJCK